

דף קח.

עין משפט א.

או"ח סימן לב סעיף יב

יט. יהיה הקלף מעור בהמה וחיה ועוף הטהורים ^ט אפי' מנבלתם או מטריפה שלהם, אבל לא מעור בהמה חיה ועוף הטמאים כמו שהכתוב אומר "למען תהיה תורת ה' בפין" ודרשו מן המותר לפיך. מעור דג אפי' טהור אסור כיון שזוהמתו רבה.

יו"ד סימן רעא סעיף א

א. אין כותבין ס"ת על עור בהמה חיה ועוף הטמאים ^י, ולא על עור דג אפי' טהור. אבל כותבין על עור בהמה חיה ועוף הטהורים, אפי' עור נבילות וטריפות שלהן, וצריך שהעור יהיה מעובד על ידי ישראל לשם ס"ת ^כ, שיאמר בתחילת העיבוד ^ל כששמים אותם בסיד, עורות אלו אני מעבד ^מ לשם ס"ת.

ט. שבת ק"ח. ועיין בקול יעקב אות מ"א דירוג מעלת העורות.

י. מברייתא בשבת דף ק"ח ע"א.

כ. מגיטין נ"ד ע"ב, והסכמת הפוסקים ואפי' בדיעבד אם לא עבדן לשם ס"ת פסול, כ"כ הרמב"ם בפ"א מהס"ת הלכה י"א, וכ"כ הב"י והב"ח, והש"ך בס"ק א'. ותיקון הקלף והשירטוט א"צ שיהיה לשמה. טור וב"י ב"ח, וש"ך אות ב'. ודלא כספר בני יונה שהביאו הפ"ת באות ח'. שכתב דאם לא שירטט לשמה אפי' בדיעבד פסול, מ"מ מסיים בקול יעקב אות ב' דלכתחילה טוב לשרטט לשמה.

ל. ואם לא אמר בתחילת העיבוד יאמר קודם גמר העיבוד. ט"ז אות ג'. וי"א דוקא בתחילת העיבוד אבל בגמר העיבוד אין להתיר. קול יעקב אות ג'.

ולא נקרא מסייע בעיבוד אלא במעשה העיבוד עצמו, ולא במה שמסייע לתקן את העורות או להשחירם כי זה לא עיבודם. ט"ז אות ג', ודלא כמי שהתיר בזה קול יעקב אות ד'.

מ. ואם לא אמר בפירוש אלא חשב בלבו שמעבד לשם ס"ת בדיעבד יש להכשיר, פ"ת אות ז'. וכן משמע ממר"ן השו"ע באו"ח בסי' ל"ב סעיף ט' שכתב בזה הלשון "טוב להוציא בשפתיו" משמע דבמחשבה סגי בדיעבד.

מ"מ בכתובה עצמה לכו"ע צריך להוציא בשפתיו ולא מהני מחשבה אפי' בדיעבד, קול יעקב אות ה'. וכן העלה בזבחי צדק ע"ש.

ואם העכו"ם מעבדים על דעת הישראל לא מהני עד שהישראל יוציא בשפתיו, שם. אם אמר בשעת העיבוד לשם קדושת ס"ת ואח"כ רוצה לכתוב עליו תפילין ומזוזות, לדעת מר"ן בב"י בסי' ל"ב באו"ח ובשו"ע שם בסעיף ח' ורוב הפוסקים מותר, אך יש פוסלין ויש לחוש לכתחילה. קול יעקב אות ז'. מ"מ אם עבדו לשם תו"מ ואח"כ רצה לכתוב עליו

הגה: אם מעבדן גוי יסייע^ב הישראל מעט בתחלה כשנותנו לסיד, ויאמר שעושה לשם ס"ת^ב, ויסימן אותם עורות כדי שלא יחליפן הגוי, ולא חיישינן אח"כ שמא החליפן וזייף הסימנים.

עין משפט ב. או"ח סימן לב סעיף יג.

יג. כ. יהיה הקלף שלם שלא יהיה בו נקבים^ב שאין הדיו עובר עליו ותהיה האות נראית בו חלוקה לשתיים^ב.

ס"ת לכו"ע פסול, וכ"כ מר"ן בשו"ע סי' ל"ב באו"ח סעיף ד'. אם רוצה להתנות על עיבוד העורות שיכתוב עליהן מה שירצה או שיהיה הרשות להוציאם לחולין יש חולקין בזה, והמובחר שיעבד כל דבר לשמו אך אם א"א לו לעשות כן יתנה בזה הלשון: "הריני מעבד עורות אלו לשם קדושת ס"ת על מנת שאם איני רוצה לכתוב עליהם ס"ת אכתוב עליהן תו"מ או אוציאם לחולין" ואח"כ אם רוצה לכתוב עליהם תו"מ כותב. אבל לא יאמר הריני מעבד עורות אלו לשם ס"ת תו"מ, בזה לא מהני שמדאורייתא אין ברירה, ואם כלל הכל הרי עיבד גם לשם תו"מ ואיך יכתוב עליהם ס"ת שזה קדושה חמורה. קול יעקב אות ח'.

אם הוא מעבד העורות לאחרים או מעבד כדי למכרם יאמר בזה הלשון "הריני מעבד עורות אלו לשם קדושת ס"ת ע"מ שיהיה לי רשות בידי וביד הבאים אחרי וכל מי שיגיעו לידו אם אינו רוצה לכתוב עליהם ס"ת יכול לכתוב עליהם תו"מ או יוציאם לחולין ע"כ. שם באות ט'.

ג. בדיעבד אפי' לא סייעו כלל אלא שאומר לנכרי שיעבדנו לשמו די בכך, הב"ח וש"ך אות ה'. ומג"א באו"ח סי' ל"ב ס"ק י"א. אבל דעת מר"ן בב"י דוקא מסייע ממש הישראל בשעת העיבוד אבל אם לא סייע פסול, וכן דעת השולחן גבוה באות י"א, וכן נוהגים בבגדאד, כ"כ בספר קול יעקב אות ט'. וא"כ צריך להזהיר בני הספרדים להחמיר כדעת מר"ן שקיבלנו הוראותיו.

ד. וצריך ממש סמוך לנתינתם בסיד, ולא מהני מה שאומר קודם לפני הרבה זמן. ועוד צריך גם לומר לגוי אח"כ לעבדן לשמן דלדעת הב"ח משמע דאם נותן הישראל לסיד ולא אמר לנכרי כלום אסור, ויש לחוש לדבריו. קול יעקב אות י'. ולכתחילה אם יש פועלים ישראל עדיף לעבד על ידם, הגם שלדעת מר"ן לכתחילה מותר אם הישראל שם אותם בסיד, מ"מ לדעת הב"ח יש להחמיר. קול יעקב אות י"א.

ע. אבל נקב קטן כשמעביר הקולמוס עליו נסתם הנקב בדיו כשר, ואפי' כשהנקב נראה נגד השמש לאחר הכתיבה מכיון שאינו נרגש בקולמוס, ב"ח, מ"א אות ט"ו, אבל לדעת הט"ז בס"ק ז' אם הנקב נראה נגד השמש פסול, וכן יש לנהוג לכתחלה ובדיעבד יש להתיר כשהדיו מקיפו מכל צד, אבל אם הנקב נראה לעין שנראית האות חלוקה לשתיים אפי' אם הדיו מקיפו מכל צד פסול, קול יעקב אות מ"ד.

ואפי' אם לא הרגיש בו בקולמוס אבל הדיו יצא מהנקב לעברו השני פסול, קול יעקב אות מ"ה.

פ. ואם נראית חלוקה לשתיים פסול אפי' תינוק קורא אותו, ב"ח, וא"ר אות כ'.

עין משפט ה.

א"ח סימן לב פעיף יב

עין לעיל עין משפט אות א

י"ד סימן רעא פעיף א

עין לעיל עין משפט אות א

עין משפט ו.

י"ד סימן קפח פעיף א

א. כל מראה אדום בין כהה הרבה או עמוק, טמא ז' וכן כל מראה שחור, ואין טהור אלא מראה לבן ק' וכן ירוק ר' אפי' כמראה הזהב או השעוה, וכ"ש הירוק ככרתי או כעשבים, ואפי' יש בו סמיכות דם והוא עב הרבה, טהורה.

הגה: ה"ה הצבע שקוראין בלעז בל"א טהור.

א. ב. אפי' הרגישה שנפתח לה מקורה ומיד ש' בדקה ומצאה מראות הנ"ל טהורה.

הגה: ולא כהיש מחמירין לטמאה אם יש בו סמיכות עב אם הרגישה שנפתח מקורה.

צ. ובמשנה נדה י"ט תנן חמשה דמים טמאים באשה ולא הוזכר דישנם חמשה דמים טהורים והיא בזהר פ' צו דף ל"ג, ובמהרח"ו בדרוש פסח. והיום מחמירין מכל מראה אדום ואפי' ממראה דם קל, וגזירת חז"ל היא לטמא כל מראה שחור ואדמומיות כיון שאין בקיאתן במראות והיא גזירה שמא יבא לטהר דם טמא. ש"ך ס"ק א'. ובש"ך ס"ק ד' כתב כמראה השעוה או אתרוג או חלמון ביצה, התירו שאין להם נטייה לאדום ולשחור. ואפי' אדום או שחור חלש, טמא.

והרבה אמוראים בגמ' נדה כ' ע"ב לא ראו דמים משום דלא היו בקיאים במראות. ק. היינו כמראה חלב שאינו לבן ממש, והיינו אפי' אינו לבן לגמרי אלא כמראה בגד לבן שנפל עליו אבק והוכהה לבנוניתו טהור.

ר. וירוק צהוב כמראה זהב או כשעוה או כאתרוג או כחלמון ביצה אפי' כהה טהור. כ"כ הב"י. ועיין בפ"ת ס"ק ב' ממהר"ם מינץ שמטהר ירוק רק בצירוף צדדים נוספים להקל, ונהגו להחמיר בהפסק טהרה או בהרגשה שם בפ"ת.

מראה צהוב ממש כלימון, טהור גם בהפסק טהרה. דרכי תשובה אות י"א. צבע חום שאינו נוטה לאדום, כעין קפה או ערמונים, טהור כשאין בצבע זה שום נטייה לאדום. כ"כ בגליון מהרש"א, ובספר סדרי טהרה אות א'.

צבע אפור, טהור. ואם הוא נוטה לשחור יש אוסרים ויש מקילים, ונהגו להקל אם לא שהוא דומה לשחור. כ"כ בסדרי טהרה שם, ועוד.

ש. היינו תוך שיעור וסת המבואר בסי' ק"צ סעיף נ"א. פ"ת ס"ק ד'.

עין משפט ז.

א"ח סימן לב סעיף יב

עין לעיל עין משפט אות א

י"ד סימן רעא סעיף א

עין לעיל עין משפט אות א

עין משפט ז.

א"ח סימן לב סעיף מד

מ"ד. סד. נהגו שיהיה שער של עגל^ה ואם לא מצא כורך בשל פרה או שור, ורוחץ השער היטב תחלה.

מקצת שער זה צריך שיראה חוץ לבתים^א.

עין משפט ט.

א"ח סימן לב סעיף מט

מ"מ. סח. הלכה למשה מסיני שיהיו נתפרים בגידי בהמה וחיה^ב טהורים וטוב לתפור בגידי שור.

דף קח:

עין משפט א.

א"ח סימן שכא סעיף ב

ב. אין עושין מי מלח הרבה לתוך הכבשים משום שזה דומה למעבד^ג,

ת. ונהגו לקחת של הזנב כי הם ארוכים.

א. י"א שצריך לצאת השער מפ' קדש אך יש להניחם, בפ' והיה אם שמוע הנוטה לפ' קדש מהשל"ה. אם שכח להוציא השער ותפר נראה שצריך לפתוח ולהוציא השער, קול יעקב אות ר"ב.

ב. אבל לא בשל עוף, ונהגו לקחת גידים לבנים משל העקב או מהמותניים, ולא צריך טווייה לשמה בגדין, קול יעקב אות רכ"ה. (והביא שם שיש חולקים בזה).

ג. וה"ה בין או בחומץ ובשאר משקין, כה"ח אות ז' מסמ"ק וסמ"ג.

ומשמע דהאיסור לתת הכבשים אבל לאכול מיד או לתת לתוך התבשיל מותר.

אבל מהסיפא בשו"ע משמע רק במעט מותר לתבשיל ולא בהרבה, וצ"ל דדרך העולם לעשות הרבה לכבשים ומעט לתבשיל. כה"ח אות ח'.

ואם נתן שמן תחלה לתוך המים ואח"כ נתן המלח או נתן תחלה השמן לתוך המלח ואח"כ נתן המים מותר גם בהרבה, אך הא"ר מחמיר גם בזה וע"כ יש להחמיר, כה"ח אות ט'. ומה שאסור לתת לתוך כבשים גם אם אוכל מהם מיד אסור.

אבל עושה מעט לתת לתוך התבשיל ד.

ואם נתן לתוכו שני שלישי מלח ושליש מים ה' אסור לעשות ממנו כך י' אפי' מעט.

עין משפט ג.ד. או"ח סימן שכא פעיף ג.

ג. אסור למלוח ד' או ה' חתיכות צנון ז' ביחד משום שנראה ככובשם בשבת, והכובש אסור משום שהוא כמבשל, אלא מטבל כל חתיכה לבדה ואוכלה, אבל ביצים מותר למלחן שאין דרך לכובשן.

עין משפט ה.ו. או"ח סימן שכב פעיף כ.

ב. כב. החש בעיניו אין נותנים יין לתוך העין דמוכה שזה לרפואה ואסור משום גזירת שחיקת סממנים.

אבל ליתנו על גבי העין אם פותח וסוגר העין אסור ח', אבל אם לא פותח וסוגר מותר. ורוק תפל ט' אפילו על גביו אסור דמוכה שזה לרפואה.

עין משפט ז.ז. או"ח סימן שכב פעיף כא.

כא. כג. שורה אדם קילורין י' בערב שבת ונותן על גבי העין בשבת שאינו נראה לרפואה אלא כרוחץ כ', אבל לא יפתח ויסגור העין.

ד. אבל לתוך הכבשים אסור גם במעט, כה"ח אות י"ב.

ה. וי"א דאפי' שני שלישי סוכר ושליש מים או שאר משקין אסור, כה"ח אות י"ד.

ו. דנראה כעושה מוריים שעושים אותו לזמן מרובה לכבוש בו דגים ומחזי ככובש כבשים ואסור.

ז. או כל דבר שרגילים לעשות ממנו כבושים, וה"ה כל דבר שהמלח מועיל בו שממתקן ממרירתו וחריפותו, ט"ז ס"ק ב'.

ח. דמוכחא מילתא שזה לרפואה, והיום שאין דרך לרחוץ ביין כמ"ש בריש סי' שכ"ז אסור בכל אופן דמוכח בכל אופן שזה לרפואה, מ"א ס"ק י"ח.

ט. היינו שלא טעם עדיין דבר אחרי שקם ממטתו, מ"א ס"ק י"ט.

י. ודוקא ברך וצלול כמו מים או יין הראוי לרחיצה, מ"א ס"ק כ"א.

כ. וְהַיּוֹם שְׁנֵהֲגוּ לֹא לְרַחוֹץ בֵּינָם אֶ"כ אסור בכל אופן דמוכח שזה לרפואה, ועיין בכה"ח אות קל"ד.

וכיון שלא התירו לו לשרותן אלא מערב שבת יש בכך היכר **ל** ואין השש שחיקת סממנים.

עין משפט ט. או"ח סימן ד פעיף ג.

ג. ד. לא יגע בידו קודם נטילה לא בפה **מ** ולא באף ולא באזנים ולא בעינים.

אפי' מי שנטל ידיו לא ימשמש בפי הטבעת תמיד, מפני שמביאתו לידי תחתוניות, ולא יגע במקום ההקזה שזה מזיק לחבורה

ה. ה. לא יגע במקום הקזה שמשמוש היד מזיק לחבורה.

עין משפט י. או"ח סימן ד פעיף ד.

עיין לעיל עין משפט ט

ל. היינו אפי' לעושה עצמו שידוע שעושה לרפואה התירו כיון שלא התירו לו לשרותן בשבת אלא מערב שבת יש בכך היכר גם לו.

מ. היינו בפנמיות האברים אבל מבחוץ אין איסור, מא"ר. אבל החיד"א ועוד אוסרים מבית ומחוץ, כה"ח אות י"ח.

ואם בא לו חיכוך יעשה ע"י בגד. והנוגע באוזן או בעין באותו יום נעשה חרש וסומא בתורה כי לא יבין מה שיראה בתורה, כה"ח אות י"ט.

גם צריך ליזהר מאוד שלא יגע לפני נטילה בשום מאכל או משקה שלא לטמאם, וצריך להזהיר מאוד הנשים בזה.

ואם נגע באוכל לפני נטילה י"א דמועיל הדחתו ג"פ במים. כה"ח אות כ'.

גם יזהר שלא יגע במים שבתוך הכלי לפני הנטילה ויטמאם, שם אות כ"א.

וע"כ ראוי ליטול ידי הקטנים בכל בוקר כי חמירא סכנתא יותר מאיסורא, והעולם אין נזהרין בזה, ואיני יודע למה, כ"כ החיד"א.

והנזהר מנגיעת קטן מיום מילתו ואילך קודש יאמר לו, ומנהג זה הוא סגולה טובה כדי שיגדלו הקטנים בטהרה ויהיו גידולי קודש, כה"ח אות כ"ב.

אבל מנגיעת עכו"ם אין לחוש כי רוח הטומאה זו אינה מתאוה אלא לשרות בכלי של קודש שהם גופות ישראל, שם אות כ"ג, ולפ"ז מובן מדוע הזהירות רק משעת מילה ולא מיום הלידה.

הגם שמדינא דגמ' מותר ליגע במלבושיו לפני נטילה מ"מ לדברי הזוהר אסור וירא שמים יחוש לדברי הזוהר. כה"ח אות כ"ד.

עין משפט כ.

אה"ע סימן כג סעיף ד

ד. ה. אדם שאינו נשוי אסור לו להכניס ידו מתחת לטבורו, שלא יבוא לידי הרהור, ולא יאחוז באמה וישתין, אבל לנשוי מותר. ולא יושיט אלא בשעה שצריך לנקביו.

עין משפט ל.

או"ח סימן ד סעיף ד
עיין לעיל עין משפט אות י

נ. שם בנדה י"ג ע"ב.